

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 30.12.1966, sp. zn. 5 Cz 158/66, ECLI:CZ:NS:1966:5.CZ.158.1966.1

Číslo: 38/1967

Právní věta: K výkladu § 96 odst. 2 zák. o rod. Při rozhodování o vyživovací povinnosti dítěte vůči rodiči (§ 87 zák. o rod.) nebude sice v rozsudku výslovně vyjádřena výše vyživovací povinnosti dítěte, vůči němuž nárok rodičem uplatněn nebyl, soud si ovšem musí vyřešit otázku vyživovací povinnosti a její výše ohledně všech povinných ve smyslu ustanovení § 87 odst. 2 zák. o rod.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 30.12.1966

Spisová značka: 5 Cz 158/66

Číslo rozhodnutí: 38

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Výživné, Vyživovací povinnost

Předpisy: 94/1963 Sb. § 87

§ 95

§ 96

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 38/1967 sb. rozh.

K výkladu § 96 odst. 2 zák. o rod.

Při rozhodování o vyživovací povinnosti dítěte vůči rodiči (§ 87 zák. o rod.) nebude sice v rozsudku výslovně vyjádřena výše vyživovací povinnosti dítěte, vůči němuž nárok rodičem uplatněn nebyl, soud si ovšem musí vyřešit otázku vyživovací povinnosti a její výše ohledně všech povinných ve smyslu ustanovení § 87 odst. 2 zák. o rod.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. prosince 1966, [5 Cz 158/66](#).)

Žalobce se domáhal na žalovaném – svém synovi – určení výživného ve výši 300 Kčs měsíčně s tím, že ve věku přes 80 let je odkázán pouze na důchod ve výši 450 Kčs měsíčně, z něhož je mu na náklady předchozího výkonu trestu sráženo 86 Kčs měsíčně a ze zbylé částky 364 Kčs měsíčně musí živit též svoji manželku, která je zcela neschopná práce.

Okresní soud Praha-západ rozhodl nejprve tak, že zavázal žalovaného přispívat žalobci částkou 150

Kčs měsíčně od 1. 11. 1964. K odvolání obou účastníků byl však tento rozsudek usnesením krajského soudu v Praze zrušen.

Okresní soud Praha-západ stanovil výši vyživovací povinnosti žalovaného částkou 250 Kčs měsíčně od 1. 11. 1964.

Krajský soud v Praze rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že posléze uvedenými rozhodnutími soudů obou stupňů byl porušen zákon, a tato rozhodnutí zrušil.

Z odůvodnění:

Soudy vycházely ve svých rozhodnutích z ustanovení § 87 zák. o rod. (zák. č. 94/1963 Sb.); nevzaly však přitom náležitý zřetel na námitky žalovaného, z nichž se podává nutnost zkoumání uplatněného nároku též z hlediska ustanovení § 96 odst. 2 zák. o rod., podle něhož výživné nelze přiznat, jestliže by to bylo v rozporu se zásadami socialistické morálky. Zásady morálky socialistické společnosti jsou v pojetí zákona o rodině – jak plyne též z jeho důvodné zprávy – základním a nejdůležitějším kritériem pro posuzování všech nároků na výživné. Aplikace těchto zásad musí si pak zasloužit zvláštní pozornosti zejména u případů vzájemné vyživovací povinnosti rodičů a nezletilých dětí.

Z dosavadního řízení, zejména z přednesů a výpovědí účastníků, plynou některé závažné okolnosti, které měly vést soudy k bližšímu objasnění vztahu, který se v minulosti mezi účastníky vytvořil. Je to jednak ne zcela přesně časově zjištěné opuštění rodiny žalobcem v době, kdy žalovanému bylo – podle jeho údajů – asi 20 let, a žalobcovo soužití s jinou ženou, s níž později, po smrti své manželky, uzavřel nové manželství. Zejména však je z tohoto hlediska významné odsouzení žalobce pro úmyslný trestný čin – které rovněž soudy blíže nezjišťovaly – k poměrně dlouhodobému trestu odnětí svobody, z něhož bylo vykonáno pět let a posouzení následků odsouzení a výkonu trestu v hospodářské situaci žalobce (mělo dojít k propadnutí majetku žalobce, měla vzniknout pohledávka státu na úhradu nákladů výkonu trestu apod.). Se zřetelem k tomu bylo povinností soudů zjistit, zda trestná činnost žalobce se odrazila i ve výši důchodu, který mu byl od února 1963 přiznán ve výši 450 Kčs, tedy zejména zda a v jakém rozsahu mělo odsouzení žalobce pro trestný čin a důsledky z toho pro něho plynoucí vliv na jeho potřebnost ve smyslu § 87 odst. 1 zák. o rod. Pokud by se samotné odsouzení žalobce odrazilo v majetkové sféře, nebylo by možno bez dalšího při rozhodování o uplatněném nároku na výživné pominout též hlediska uvedená v § 96 odst. 2 zák. o rod., neboť nelze souhlasit s názorem, že majetkové důsledky plynoucí z odsouzení pro závažný trestný čin by se neměly odrazit v posuzování nároku na výživné.

Se zřetelem k uvedeným pochybením budou muset soudy též znovu uvážit existenci podmínek pro přiznání výživného ve smyslu § 87 odst. 1 zák. o rod. Děti jsou podle uvedeného ustanovení povinny zajistit svým rodičům slušnou výživu, jestliže toho potřebují. Základní podmínkou musí být proto zjištění, že žalobce příspěvku na výživu potřebuje; teprve pak je možno uvažovat o rozsahu vyživovací povinnosti, kterou zákon vymezuje pojmem „slušná výživa“. Je přirozené, že i v těchto případech musí platit ustanovení § 95 odst. 1 zák. o rod. Navíc však soudy nesmí pominout v případech, kdy oprávněný má více dětí, aplikaci ustanovení § 87 odst. 2 zák. o rod., i když nárok je uplatněn pouze proti jednomu z nich. V daném případě sice soudy zjistily, že vyživovací povinnost k žalobci má i další syn J. H., avšak z této zjištěné skutečnosti nevyvodily – pokud jde o vyživovací povinnost žalovaného – patřičné důsledky. Ustanovení § 87 odst. 2 zák. o rod. vychází ze zásady, že každé dítě plní vůči rodiči vyživovací povinnost takovým dílem, jak to odpovídá poměru jeho schopností a možností k možnostem a schopnostem ostatních dětí. Plnění této povinnosti vůči žalobci jeho synem J. H. podává se z výpovědi žalobce i z výpovědi tohoto syna, kde uvedl, že na výživu otce přispívá zcela nepravdělně, že pro případ určení vyživovací povinnosti soudem bude ji plnit. Je tedy

zřejmé – i s přihlédnutím k zjištěním, které byly v dosavadním řízení o jeho výdělkových a rodinných poměrech učiněny – že tento syn může žalobci na výživu přispívat. Je přirozené, že výše jeho vyživovací povinnosti se nemůže odrazit ve výroku soudního rozhodnutí, jestliže vůči němu žalobcem nárok uplatněn nebyl, avšak k odůvodnění rozhodnutí o vyživovací povinnosti žalovaného, pokud jsou pro ni dány zákonné podmínky, musí soud vyřešit i výši vyživovací povinnosti všech povinných ve smyslu § 87 odst. 2 zák. o rod.

Dopustily se tedy soudy obou stupňů v řízení i svými rozhodnutími porušení zákona v tom, že nezjistily plně skutečný stav věci a z tohoto zjištění vyvodily nesprávný právní názor. Tím porušily zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1, § 132, § 211 o. s. ř. ve spojení s ustanoveními § 87, § 95 odst. 1, § 96 odst. 2 zák. o rod.